

DZIAŁ POMOCY SPOŁECZNEJ

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom, których nie są w stanie sami pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera te osoby w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach godnych dla człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zasady udzielania świadczeń z pomocy społecznej

Informacja o zasadach ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dn. 12.03.2004r. (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362)

Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemcom, zamieszkującym i przebywającym na tym terytorium, posiadającym zezwolenie na pobyt stały lub status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, na zasadach określonych w ustawie, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;

- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13. alkoholizmu lub narkomanii;
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom (w systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące) w przypadku występowania jednej z powyższych okoliczności, a których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza **kryterium dochodowego**, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **477 zł**, zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”
2. osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **351 zł**, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”
3. rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej „kryterium dochodowym rodziny”

Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło uzyskania pomniejszoną o miesięczne obciążenia podatkiem dochodowym od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz ubezpieczenie społeczne.

Do dochodów nie wlicza się:

- alimentów świadczonych przez osoby w rodzinie na rzecz innych osób
- jednorazowych świadczeń socjalnych
- świadczeń w naturze
- świadczeń przysługujących osobie bezrobotnej z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych

W razie wystąpienia rażącej dysproporcji między wysokością dochodu a rzeczywistą sytuacją majątkową stwierdzoną przez pracownika socjalnego, kierownik ośrodka pomocy społecznej może odmówić przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Obowiązki osób i rodzin ubiegających się o pomoc społeczną

Osoby lub rodziny, korzystające z pomocy społecznej, zobowiązane są do współpracy z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną, marnotrawstwo przyznanych świadczeń, ich celowe niszczenie, bądź też marnotrawstwo własnych zasobów materialnych, a także ich nieracjonalne wykorzystywanie mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczeń z pomocy społecznej. Również nie wywiązywanie się z uzgodnień zawartych w kontrakcie może spowodować ograniczenie lub odmowę przyznania świadczenia.

Osoby i rodziny, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, są zobowiązane poinformować o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń. Świadome wprowadzenie w błąd pracownika socjalnego może spowodować zmianę decyzji na niekorzyść strony oraz naliczenie nienależnie pobranych świadczeń. Świadczenia nienależnie pobrane podlegają zwrotowi, niezależnie od dochodu rodziny.

Formy Pomocy

Pierwszoplanową formą pomocy realizowaną przez pracowników socjalnych jest praca socjalna, w której pracownik socjalny dobiera odpowiednie metody działania mające na celu rozwiązanie zgłaszanych problemów.

1. Świadczenia pieniężne

a) *zasiłek stały* przyznaje się osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy z tytułu niepełnosprawności. Wysokość zasiłku to różnica między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie, a dochodem tej osoby lub na osobę w rodzinie,

b) *zasiłek okresowy* przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycie uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Wysokość zasiłku ustala się w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby lub rodziny, a faktycznym dochodem,

c) *zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy* mogą być przyznane w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Wysokość zasiłków celowych jest uznaniowa i zależy od możliwości finansowych ośrodka oraz sytuacji materialno- bytowej osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc,

d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,

e) pomoc dla rodzin zastępczych,

f) pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki,

g) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,

h) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

2. Świadczenia niepieniężne

a) praca socjalna,

b) bilet kredytowany,

c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,

d) składki na ubezpieczenia społeczne,

e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,

f) sprawienie pogrzebu,

g) poradnictwo specjalistyczne,

h) interwencja kryzysowa,

i) schronienie,

- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- r) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,
- s) szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Tryb udzielania pomocy społecznej

Złożenie wniosku

Postępowanie w sprawie świadczeń pomocy społecznej wszczynane jest na wniosek osoby zainteresowanej, bądź innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Ośrodek przyjmuje także wszelkie zgłoszenia od osób, instytucji i organizacji społecznych, dotyczące konieczności udzielania pomocy każdej osobie lub rodzinie na terenie Gminy Świnna, znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej i niezdolnej do samodzielnego zaspokajania np. potrzeb bytowych. Pomoc społeczna może być udzielana również z urzędu, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej pełnomocnika.

Wywiad środowiskowy

Podstawą udzielenia pomocy jest wywiad środowiskowy sporządzony w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o pomoc, a w sprawach nie cierpiących zwłoki, w miejscu pobytu osoby ubiegającej się. Brak zgody na przeprowadzenie wywiadu jest równoznaczny z rezygnacją z pomocy społecznej. Celem wywiadu środowiskowego jest rozeznanie sytuacji bytowej, rodzinnej, zdrowotnej i mieszkaniowej osoby (rodziny) ubiegającej się o pomoc. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w ciągu 14 dni od daty wszczęcia postępowania, a w sprawach pilnych w terminie 2 dni. Strona występująca o pomoc powinna zgromadzić dokumenty stanowiące podstawę ustalenia jej danych personalnych, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej i materialnej. W trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego, w porozumieniu z klientem ustalany jest plan pomocy. Ustalenia zostają zawarte w kontrakcie socjalnym. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy mogą zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Wymagane dokumenty

Osoby i rodziny ubiegające się o pomoc z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej są zobowiązane do udokumentowania swojej trudnej sytuacji społeczno-bytowej. Wiąże się to z koniecznością dostarczenia przez osoby ubiegające się o pomoc szeregu różnorodnych zaświadczeń, oświadczeń itp. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011r. (Dz. U. Nr 27, poz. 138) w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Wydanie decyzji

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są w formie decyzji. Wszystkie decyzje o przyznaniu pomocy, a zwłaszcza decyzje o odmowie przyznania pomocy, wydawane są w formie pisemnej. Wyjątek stanowią świadczenia w postaci pracy socjalnej, poradnictwa, itp. - tu pomoc udzielana jest bez konieczności wydawania decyzji. Stronom przysługuje odwołanie od decyzji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w ciągu 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy (osoby zwracającej się o pomoc, pracownika socjalnego oraz kierownika ośrodka).

Zawarcie kontraktu socjalnego ma na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego.

Kontrakt zawiera opis sytuacji życiowej osoby lub rodziny oraz opis działań koniecznych do podjęcia przez nią, a także formę, zakres i czas udzielanej przez Ośrodek pomocy. W kontrakcie odnotowuje się również wszystkie uwagi, dotyczące realizacji kontraktu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej działa na podstawie obowiązującego prawa, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. *o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* (Dz. U. z 2005r. Nr 267 poz. 2259 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. u. z 2004r. Nr 210 poz. 2135 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2008r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. *o działalności pożytku publicznego i wolontariacie* (Dz. U. z 2003r. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. *o ochronie zdrowia psychicznego* (Dz. U. z 1994r. Nr 111 poz. 535 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. *Kodeks Postępowania Administracyjnego* (tekst jednolity: Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2010r. Nr 125 poz. 842 z późn. zm.)